

УДК 336.145.1(075.8)

**БЮДЖЕТНА СИСТЕМА УКРАЇНИ: ОСНОВА, ПРИНЦИПИ,
ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ОБЛІКОВОГО ПРОЦЕСУ**

Коваленко В.І., кандидат економічних наук

Основним нормативним документом, який регулює діяльність бюджетних установ, є Бюджетний Кодекс України. Він визначає засади бюджетної системи України, її структуру, принципи, правові засади функціонування, основи бюджетного процесу і міжбюджетних відносин, відповідальність за порушення бюджетного законодавства.

Згідно з п. 6 ст. 2 Бюджетного Кодексу, бюджетна установа – це орган, установа чи організація, визначена Конституцією України, а також установа чи організація, створена у встановленому порядку органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим або органами місцевого самоврядування, яка повністю утримується за рахунок відповідного державного бюджету чи місцевих бюджетів. Бюджетні установи є неприбутковими.

Отже, виходячи з вищезазначеного, до бюджетних установ відносяться: Верховна Рада; Адміністрація Президента; міністерства і відомства; місцеві державні адміністрації; органи місцевого самоврядування (районні, районні у містах, міські, селищні, сільські ради); державні підприємства, установи та організації, що фінансуються виключно з бюджетів усіх рівнів.

Для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду бюджетні установи використовують план формування та використання фінансових ресурсів, який називається бюджетом (п. 1 ст. 2 Бюджетного кодексу).

Бюджети поділяються на державний бюджет і місцеві бюджети. Їхня сукупність, побудована з урахуванням економічних відносин і регульована нормами права, складає бюджетну систему України.

Що таке державний бюджет зрозуміло всім. Здійснювати його виконання протягом бюджетного періоду надано повноваження органам державної влади. Ці повноваження закріплені Законом України “Про Державний бюджет України”.

До місцевих бюджетів відносяться бюджет Автономної Республіки Крим, обласні, районні бюджети, бюджети районів у містах та бюджети місцевого самоврядування. У свою чергу до бюджетів місцевого самоврядування належать бюджети територіальних громад сіл, селищ, міст та їх об'єднань.

Відповідно до цього визначення бюджетні установи можуть фінансуватися із державного бюджету та із місцевих бюджетів, так як вони є учасниками бюджетного процесу і наділені відповідними правами і обов'язками або бюджетними повноваженнями.

Для контролю за виділеними бюджетними коштами та результатами їх використання Кабінет Міністрів України своїм розпорядженням № 538-р схвалив Концепцію застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі. Відповідно до даного розпорядження, починаючи з 2003 року, затверджено паспорт для кожної бюджетної програми, виконання якої покладається на одне або декілька бюджетних установ.

Для всіх бюджетних установ застосовується казначейська форма обслуговування Державного бюджету (п. 1 ст. 48 Бюджетного Кодексу). Вона передбачає здійснення Державним казначейством України:

- операцій з коштами державного бюджету;
- розрахунково-касового обслуговування розпорядників бюджетних коштів;
- здійснення контролю за бюджетними повноваженнями при зарахуванні надходжень, прийнятті зобов'язань та проведенні платежів;
- бухгалтерського обліку та складання звітності про виконання державного бюджету.
- Відповідно до статті 78 Бюджетного Кодексу казначейське обслуговування місцевих бюджетів здійснюється територіальними органами Державного казначейства.

Загальні умови ведення бухгалтерського обліку державного бюджету і місцевих бюджетів, бюджетних установ

Для всіх бюджетних установ Державним казначейством України за погодженням з Міністерством фінансів України визначаються єдині правила

бухгалтерського обліку всіх фінансових операцій, активів і фінансових зобов'язань держави (ст. 56 Бюджетного кодексу).

Порядок ведення бухгалтерського обліку в бюджетних установах здійснюється відповідно до нормативних документів, які затверджені Державним казначейством та Міністерством фінансів України: Плану рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ та Порядку застосування рахунків бухгалтерського обліку № 114, Інструкції про форми меморіальних ордерів бюджетних установ та порядок їх складання № 68, Національних положень бухгалтерського обліку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бюджетный Кодекс Украины от 21 июня 2001 года № 2542-III.
2. Плану рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ від 26.06.2013 р. № 611 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://buhgalter.com.ua/zakonodavstvo/buhgalterskiy-oblik/pro-zatverdzhennya-planu-rahunkiv-buhgalterskogo-obliku-byudzhetnih-ustanov/>
3. Інструкції про форми меморіальних ордерів бюджетних установ та порядок їх складання № 68 від 20.06.2003 р., підстава z0500-03